

חולמים ולוחמים/יוני אלטמן

ישנן פעמים בחיים שאדם עומד מול המציאות, והוא מעוניין לשנות, לשפר, לתקן- את עצמו ואת העולם. אך כשהוא בא להתמודד מול הקשיים והמכשולים שנערמים בפניו, נדמה לו כאילו אין סיכוי לשינוי. זה פשוט לא ראלי, לא מציאותי.

אחת ממילות המפתח בפרשת וישב היא המילה 'חלום'. הפרשה פותחת בחלומות, מסיימת בחלומות, והתואר בו מכונה גיבור הפרשה, יוסף, הוא "בעל החלומות". אנשים נוטים לזלזל בחלומות ולהתייחס אליהם ואל כל מיני רצונות ושאיפות, כדברים דמיוניים וחסרי חשיבות. אך למען האמת - יש להם חשיבות עצומה.

כדי להבין יותר מהי המשמעות של 'חלום' כדאי להתבונן בחלום הראשון שאנו מוצאים בתורה אצל אחד מאבות האומה- סולם יעקב: "ובחלומי והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה". ניתן לומר שהתיאור הזה, מעבר להיותו התוכן של החלום הספציפי של יעקב, הוא גם מגדיר את ענינו של חלום בכלל - "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה". למה הכוונה?

העולם מתחלק לשני סוגים של אנשים: **הסוג הראשון**, והוא כולל את רוב האנשים, למעשה, כמעט את כולם - הוא האנשים שלא רק חיים על קרקע המציאות, אלא גם כבולים אליה. האנשים הללו, הם מאד "ריאליים". הם לא מטרידים את מוחם במחשבות על כל מיני שאיפות עתידיות וחזונות גדולים, ובוודאי שלא יתאמצו ויתמסרו לנסות להגשים רעיונות כאלו. הם חיים את היומיום, מנסים להתקיים בכבוד, להסתדר עם מה שיש.

הסוג השני, והוא מונה מעט מאד אנשים, הוא האנשים ה"חולמים". במוחם מתרוצצים חלומות ושאיפות גדולים, שעל אף שיהיו הרבה אנשים שיגידו שהם "לא ריאליים", "זה לא שייך במצב הנוכחי", "לא מציאותי", וכן הלאה, הם לא יתייאו אלא ימשיכו לחתור הלאה בדרך להגשמת משאלותיהם.

אם נתבונן על ההיסטוריה בסקירה כללית, ונשאל את עצמנו מי היו האנשים שיותר השפיעו, שינו, יצרו וחוללו מהפכים בעולם- התשובה תהיה - הסוג השני, האנשים ה"חולמים". אם נתבונן על כל האומות באותו מבט בוחן, יתברר לנו שהעם היהודי היה שייך הרבה יותר לסוג השני.

זה מתחיל מאברהם, אבי האומה. אברהם ה'עברי', שעומד מן העבר אחד, כשכל העולם מן העבר השני. מה הסיכויים שלך לשנות משהו? וכי אתה, בן אדם בודד, תצליח לחולל איזשהו שינוי? מה הכוח שלך בכלל? אולם אברהם לא מוותר. יש לו חלום- 'לתקן עולם במלכות שדי', וכדי להגשים אותו הוא מקדיש את חייו. עובר מעיר לעיר ומכפר לכפר וקורא בשם ה'. וכשבגיל מאה, לאחר שכבר כלו כל הסיכויים מבחינת הטבע והרפואה, במקום שבו גם אצל אנשים עם הרבה סבלנות נגמרות התקוות - נולד פתאום הבן יצחק, מי שאמור להמשיך את הדרך ולהגשים את החלום של האב.

ואברהם קורא לבנו יצחק על שם הצחוק. למה זה כל כך חשוב עד לכדי לקרוא לבן על שם זה? (וכידוע, לשמות יש משמעות גדולה כמבטאים את המהות של האדם). הבן הזה, ובעקבותיו העם שיצא מחלציו, הוא עם שכל חייו הם צחוק אחד גדול - צחוק על חוקי הטבע, צחוק על כל תקדימי ההיסטוריה, צחוק על כל אותם קטני אמונה שקוראים לעצמם

אתר תנועת אריאל – מאגר הפעולות והצ'ופרים

"ריאליסטיים". עם שנושא את החלום הגדול של קריאה בשם ה', ובעבורו הוא מוסר את נפשו. גם כשחָרַב מקדשו וגלה מארצו ויצא לגלות ארוכה של אלפיים שנה לא שכח את החלום והמשיך להתפלל ולצפות ליום בו ישוב לארצו - "בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים".

והיו רבים שלא האמינו שזה יקרה, לא האמינו שהעם הזה ישרוד, ועל אחת כמה וכמה שלא יחזור לארצו ויקים בה שוב את מדינתו. זה היה ממש "לא ראלי". אבל ממתי משהו בחיים של העם הזה הוא ראלי?

האם עם שמשועבד 210 שנים יצא פתאום ממצרים זה ראלי?
האם שים סוף יקרע לשנים וחומת יריחו תיפול זה ראלי?
האם שעם שגולה מארצו ומתפזר בכל קצוות תבל יחזור לארצו זה ראלי?
האם שמדינה קטנה בלי אמצעים כמעט תתגבר על מיליוני אויבים חמושים בנשק רב זה ראלי?

שום דבר בחיים של העם הזה איננו ראלי ולא מתאים לכל הכללים והתקדימים ההיסטוריים. או שאולי אנחנו צריכים להגדיר מחדש את המושג 'ראלי'.

האם 'ראלי' זה מה שנראה שייך על פי נתוני המציאות על פי החשבונות האנושיים המצומצמים, או שאולי מה שכתוב בחשבוננו של בורא העולם, קורא הדורות מראש אשר דיבר טוב על עמו זה 'ראלי'? ואולי זה גם תלוי בשאלה עד כמה אנחנו נרצה, ונאמין ונהיה מוכנים להתאמץ כדי להגשים את החלום שלנו.

היה יהודי אחד שאף על פי שלא היה נחשב לאדם דתי בכל זאת האמין מאד - והוא טבע את הכלל "אם תרצו", אם תאמינו ולא תוותרו, אם תתעקשו ולא תיכנעו על אף כל הקשיים, אם תרצו באמת - אז "אין זו אגדה".

מה שאפשר ליוסף להמשיך בחייו על אף שהיה בודד ומנודה על ידי האחים, ואחר כך להחזיק מעמד במצרים ארץ הטומאה כשהוא מרוחק מבית אבא ומוקף בגויים - היה החלומות שחלם והציפייה להתגשמותם. מה שנתן את הכוח לאלפי יהודים בכל הדורות שעלו לארץ במסירות נפש, ייבשו ביצות, הקימו יישובים, התמודדו עם קשיים היה החלום שלהם, לחזור לארץ ולהקים כאן את הבית של העם היהודי.

מתי יזכה עם ישראל להגשמת החלום שלו? מתי נראה סוף סוף את הגאולה? הנביא ישעיה אמר לנו כלל "המאמין לא יחיש" - מי שיש בו אמונה, מי שמאמין בצדקת דרכו ובטוב שהולך להתגלות, הוא לא עצבני, הוא לא יאבד את סבלנותו, "לא יחיש". כי לגביו זו לא שאלה של "האם", אלא של "מתי". ואם כבר 2220 שנה אנו מצפים בסבלנות להגשמת החלום שלנו, הרי לא יתכן שלקראת הסוף, כשהוא כבר ממש מתחיל להתגשם נאבד את הסבלנות. יהודי מאמין מעצם הגדרתו הוא איש חולם, וזה מה שמאפשר לו להיות גם איש לוחם. יהודי הוא אחד שמסתכל על המציאות לא רק כפי שהיא אלא גם ובעיקר כפי שהיא אמורה להיות, וכל חייו הוא חותר כדי לעשות אותה לכזו.

להיות 'אדם חולם' אין פירושו להיות תלוש ומנותק מהמציאות. אתה יכול וחייב להימצא תמיד עם שתי רגליים על הקרקע. אך תמיד לדעת שהמציאות הקיימת היא בסיס לשינויים.